

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LXXI. An ludi scenici scholastici, quales comediae & tragaediae, sint liciti
in bene constituta politia?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

lum labilis pressit. Quo igitur gesta illi diis suis honorem suam exhibebant: eodem nos hodie in potentibus & fortunatis hominibus colendis utimur. Hactenus Muretus lib. 10. variarum lectionum, cap. 1.

LXXI.

An ludæ scenici Scholastici, quales Comædiæ & Tragediæ, sint liciti in benè constituta polisia?

Affirmatur. Formula epistolæ, qua ostenditur fructuosum esse exhibere actiones seu dramata.

Exordium. Verè dicitur apud Sophoclem in Phylactere: Viri boni proprium esse res honestas laudare, reprehendere contrarias. Nam qui potest aliter rerum honestarum cupidissimus, à turpibus contrà alienissimus? *Narratio, cui annexa propositio.* Exquiris verò meum iudicium de vestri Poëtæ instituto, quòd singulis semestribus pias aliquot & non ad scurrilitatem comparatas actiones populo spectandas exhibet, quòd tam mihi probari scias, quàm quòd maximè. *Confirmatio ab effectis.* Difficile enim factum est, ea non probare consilia, quæ ab optimo profecta animo, ad longissimos discipulorum in literis & moribus progressus spectant. Si quis verò æquus esse velit iudex, de vestri Poëtæ consilio aliud pronunciare non poterit. Ex omnibus enim exercitiis generibus quòdnam

Aa 4 fructuo-

fructuosius fuerit, non solum studiosis adolescentibus, sed etiam imperita multitudinal, quæ hic coram, & summa quidem cum voluptate, totius vitæ humanæ cursum intuetur? Studiosi verò præter alia innumerabilia commoda tam rerum gravissimarum, quam lectissimorum verborum copiam quantam maximam hinc hauserint: quæ nullibi major esse potest quàm in elegantissimis Castalio- nis Decalogis, aliisque piis doctusque actionibus. Linguae etiam hæsitantiam, si quis cum Demosthene velit emendare, totamque rectè pronuntiandi rationem novisse, is frequenter honestis actionibus intersit, ediscendi que laborem non subterfugiat, qui uberrimis fructibus miscè compensabitur. Non enim temerè est quod in ea Rhetoricæ parte olim historionibus usi sunt præceptoribus. Et ipse plerosque novi tam balbos, ut vel nomen suum citra titubationem non recitarent, sed hoc exercitio id assecutos esse, ut nemo plantis & intelligentius ipsis loqui videretur. Quantum verò exerceatur memoria ediscendis ad verbum quàm plurimis, optimus testis est eloquentiæ princeps Cicero in Oratore. Sunt præterea tam imbecilles plerique & timidi, ut si quid in multorum conspectu dicendum sit, adeò obstupescant, ut ne quidem sonare possint, quibus etiam non parum accesserit animi

animi hac ratione, ut apud quosvis liberè & intrepidè dicturi sint. Ad extremum *Spóματα* delectabilem affabilitatis & comitatis Ethicæ usum graphicè ante oculos proponunt. Quæ cum ita habeant, honestissimum vestri Poëtæ consilium improbare nequeo. *Complæ- Resuta- xio.*
Object. Istas quidem jam enumeratas utilitates agnoscunt multi, clamant interim, indecorum esse, & instar monstri, virum meretricis habitu ornatum in theatrum prodire, morum integritatem periclitari, quæ sola omnibus istis utilitatibus longè præponderet. Bonos enim mores corrumpunt colloquia prava. Quid verò turpius, tenerisq; auribus indignius potest excogitari, istis adolescentulorum cum meretricibus colloquiis, quæ Plautinis & Terentianis fabulis continentur? At, inquam *Solut.*
 ego, non est indecorum, virum repræsentare meretriculam, si id ed fiat, ut vitia meretriculæ depingantur: nec monstrum est vestes, sed mores scorti induere. Ac Terentium meo iudicio cavillantur iniquissimè, quem omnes docti tolerabilem esse arbitrantur, & propter incorruptam Latinitatis integritatem dignissimum, qui digitis atteratur. Idem iudicium esto de Plauto, qui tamen plures habet archaismos quàm Terentius. Sed valde festivus est, & ad honestam recreationem admodum accommodatus. In utroque aliquid

obscenitatis inesse concedimus quidem, sed
eam non idè proponi, ut incitemur, sed ut
sedulo pro nostra vicili parte fugiamus. Eo-
dem alioqui argumento & ipsa sacrosancta
Biblia condemnabis, quibus multa etiam ne-
faria supra, nefaria adulteria, incestus conti-
nentur. Illum finem fabularum ostendit epi-
grammum Terentii:

Natus in excelsis tellis Carthaginiæ alæ,

Romanis ducibus bellica præda fui.

Descripsi mores hominum juvenumq; senumq;

Qualiter à servis decipiantur heri.

Quid meretrix, quid leno dolis consingat avarus,

Hæc quicumq; legit sic, puto, cautus eris.

Præterea ne fortè cujusquã animus vel Plau-
tinis vel Terentianis fabulis offèndatur, sin-
gulari iudicio à vestra schola exclusas suspicor,
illis sacris actionibus in earum locum iurro-
gatis. Peroratio repetens cum argumentis proposi-
tum. Cùm itaque ex superioribus perspicuum
sit, isto exercitii genere tam rerum quam ver-
borum supellectilem adaugeri, memoriam
egregiè excoli, linguæ vitia emendari, dicen-
di quandam libertatem acquiri, morum in-
tegritatem non corrumpi, si quis per se totus
sceleratus non sit, non possum nõ vestri Poë-
tæ consiliam ab optima mente profectum
laudare.